

‘Die oerhuil, dat
iemand de ramen
uit de sponningen
huilt, daar ben ik te
schuchter voor’

De hunkering naar dat wat niet meer is, kan een menselijke ziel folteren en hoop geven tegelijk. In deze serie bespiegelende interviews over leven met een gemis.

‘Het leven krijgt nooit meer een tien’

tekst **Wilfred Hermans** beeld **Jelte Bergwerff**

Eén grote bak weemoed. Zo omschrijft Paul Blokhuis de staat waarin hij zich bevindt sinds zijn jongste dochter overleed, vermoedelijk aan de gevolgen van een auto-immuunziekte. “Ik kan me geen dag herinneren dat ik níet om Julia heb gehuild.”

Paul (57): “Ik wil altijd over Julia praten. Ze verdient het om genoemd te worden. Niet om haar alsnog op een bepaalde manier in leven te houden, maar als eerbetoon. Na die dramatische gebeurtenis in februari 2018 kreeg ik enorm veel reacties en een van de mooiste vond ik: de grote afwezige is de grote aanwezige. Dat klopt, Julia is constant latent of manifest in mijn hoofd aanwezig. Dan zie ik beelden voor me van haar laatste jaren, maar ik heb ook weemoedige gedachten bij beelden van de kleine Julia tijdens zomervakanties in Frankrijk. Ik kijk daar ook filmpjes van, wat ik de eerste keren heel heftig vond. Bij elkaar is het één grote bak weemoed.”

Ongerichte boosheid

“Julia is de vleesgeworden zachtaardigheid. ‘Is’, ja. We hebben vier dochters, Julia is daar één van. Zó’n ontzettend lief meisje... Een vriendin van haar zei: ‘Er was niets aan Julia wat niet lief is.’ Toen ze nog leefde, zei ik weleens gekscherend: ik woon met vijf vrouwen samen, met oordopjes in overleef ik het wel. Maar die oordopjes waren voor Julia nooit nodig. Ze was rustig, ingetogen, al kon ze ook wild dansen en playbacks. Op school was ze vaak de bemiddelaar, sprong ze ertussen als er ruzie was. Ze nam het altijd op voor degene die werd gepest, want ze kon niet tegen onrecht. In die zin kan ik het niet rijmen; waarom mag zo’n mooi pareltje hier niet nog meer mooie dingen doen? Ik kan me erbij neerleggen, maar ik snap er geen moer van. Ik kan ook echt wel boos zijn, maar dan ongericht, zo van: potverdomme, waar is dit goed voor? Stokoude mensen op de ic-afdeling kunnen weer opknappen, wat ik ze natuurlijk gun, maar een achttienjarig meisje overlijdt... Maar het past niet bij m’n godsbeeld om te zeggen: dit heeft God gedaan, of de duivel. Ik weet werkelijk niet hoe dat zit. Wel zoek ik bij diezelfde God aan wie we hebben gevraagd: geef ons Julia terug, troost nu het is misgegaan. Dat zou ik heel moeilijk vinden als ik zou denken dat Hij Julia bij ons heeft weggehaald. Hij helpt mij hier juist doorheen, en mijn geloof in de opstanding geeft me veel ontspanning. Daar ben ik God dankbaar voor. Daarnaast zie ik het massale meeleven bijvoorbeeld als knipoog

uit de hemel. En bij elk schouderklopje, elk ‘ik denk aan je’, denk ik: bedankt, God.”

Voorgevoel

“Er was geen tijd om afscheid te nemen. Ik kwam op woensdag terug van een werkbezoek uit het buitenland, Julia was de eerste die ik weer zag. Ze had al een paar weken last van haar oog en zat op dat moment aan de prednison. Die donderdag kreeg ze uitvalverschijnselen, ik zat toen weer in Den Haag. ’s Avonds moest ze naar het ziekenhuis. Hoewel ik optimistisch van aard ben, reed ik er meteen snel naartoe en stuurde in de broers-en-zussen-app een berichtje: Julia ligt in het ziekenhuis, willen jullie voor haar bidden? Dat laatste was voor mijn doen eigenlijk over de top, maar het voorgevoel was: dit is ernstig. Gek, achteraf... ‘Hé, pap’, zei ze nog, toen ik arriveerde. Midden in de nacht ging ze hard achteruit. De volgende ochtend bleek uit hartfilmpjes dat er problemen met haar hart waren. Een neuroloog waarschuwde ons dat dit fataal kon zijn. Ik stelde onze dochters telefonisch op de hoogte dat het heel ernstig was en begon bij een van die belletjes spontaan te janken. M’n dochter aan de andere kant van de lijn schrok; zo vaak huilde ik niet.”

Lang leve Julia

“Diezelfde vrijdag kreeg Julia een openhartoperatie, op zichzelf al super ingrijpend. De operatie slaagde. Maar de volgende ochtend werd haar hart steeds zwakker. Die zaterdagnacht zweefden we tussen hoop en vrees. Aan haar bed zongen en baden we, psalm 91: Mijn toevlucht en mijn vesting, mijn God, op Wie ik vertrouw. Een andere dochter schreef op een whiteboard: ‘Als je bescherming zoekt bij de Allerhoogste God, ben je helemaal veilig’. En: ‘Lang leve Julia’. Met hartjes. Zo ontroerend mooi. Op zondagavond is onze lieve Julia overleden. We waren daar als gezin bij. Een hartverscheurend moment.”

Foute film

“Rationeel wist ik wat er was gebeurd, maar je zit in zo’n aparte foute film dat de mokerslag niet echt aankomt. Wanneer wel? Ik denk dat het langzaam doordringt tot in de vezels van je gevoel. Omdat ik staatssecretaris ben, werd het landelijk nieuws. Daarom hoefden we het niemand te vertellen. Dat is niet helpend geweest, want onder woorden brengen wat je is overkomen is deel van het rouwproces. Toen ik voor het eerst moest zeggen: ‘Onze Julia is overleden’, kwam dat heel hard bij me binnen. Nu, ruim drie jaar na dato, vliegt het me nog weleens aan; het kan toch niet waar zijn, zo’n gezond, mooi meisje...? Ik keek op mijn mobieltje hoe ik de laatste maanden met haar heb gecommuniceerd. Veel hartjes en kusjes, gelukkig, geen onvertogen woord. Ze is achttien geworden en we zaten net in de fase dat onze gesprekken diepgaander werden. Ze woonde als enige dochter nog

‘Bij het graf weet ik: ik ga haar weer ontmoeten. Dat houdt me op de been’

thuis, had de grootste kamer. Een echte meidenkamer. We hebben die precies zo gelaten, het ruikt er zelfs nog naar Julia; heel soms trek ik me daar even terug.”

Papa wint van staatssecretaris

“Drie weken na het overlijden heb ik mijn verhaal aan de woordvoerders in de Tweede Kamer verteld. Als een soort eerbetoon – ik ben een geweldig kind verloren – maar ook om aan te geven: ik ben er weer en als je met mij debatteert, debatteer je met de staatssecretaris, niet met de zielige vader. Of ik mezelf als zielige vader zie? Nou, dit gun je niemand. Het is een cliché, maar ik kan me niks ergers voorstellen dan je kind verliezen. Als je me kent, hoor je het verdriet aan m’n stem, maar ik heb me voorgenomen op mijn werk zo min mogelijk van dat verdriet te laten zien. Maar ik ben geen robot, dus soms wint de papa het van de staatssecretaris. Aan het begin van een overleg met Hugo de Jonge en Wopke Hoekstra klapte ik m’n telefoon open en zag op het beginscherm dat lieve koppie... Hugo zag mijn reactie. Ik zei: ‘Nu wint de papa het even van de staatssecretaris.’ ‘Naar huis jij!’, zei hij. Dat was ik toen toch al van plan.

In de Tweede Kamer heb ik me één keer laten gaan. Nadat ik tijdens een debat vreselijk drammerige kritiek op het Rijksvaccinatieprogramma had moeten weerleggen, schreeuwde ik van achteruit mijn keel: ‘Als er hier in deze zaal iemand is die veel waarde hecht aan het

leven van jonge kinderen, ben ik het!’ Achteraf zei een adviseur: ‘Wow, dat was een indrukwekkend moment, het was helemaal stil...’ Het was de enige keer dat ik Julia tijdens een debat vol voor ogen had.”

Oerhuil

“Ik kan me geen dag herinneren dat ik níét om Julia gehuild heb. Vaak overvalt het me. Dan zit ik, veilig thuis, stukken te lezen en begin ik ineens te janken. Maar die oerhuil waar je weleens over hoort, dat iemand de ramen uit de sponningen huilt, daar ben ik te schuchter voor, ik wil niet dat iemand dat hoort. Zelfs bij het graf, dat best afgelegen ligt, denk ik: straks komt er net iemand aan. Ik heb wel geschreeuwd, maar ik sluit niet uit dat er nog meer in me zit. Een therapeut heeft me doormidden gezaagd. Die leerde me beter bij m’n gevoel te komen. Hij zei: ‘Het is alsof er beton voor je buik zit; laat je gevoel maar spreken, dan krijgt je leven er een dimensie bij.’”

Paul pakt z’n iPad erbij. “Een andere dochter heeft een lied van Ralph van Manen onder een fotoreeks van Julia gezet, vind je het goed als ik dat eens aanzet? Zo’n ontroerend mooi lied, ik weet niet of we dit droog gaan houden...”

Bij de eerste foto: “Mooi meisje, hè?”

Even later, bij een foto van een nog compleet gezin:

“Dat ensemble van die vier kinderen, zo’n foto kun je

niet meer maken. Zodra ik zo’n foto zie, gaan mijn ogen direct naar Julia.”

Genieten van vogels

“Het gemis groeit, de weemoed wordt niet kleiner. Toch lukte het me best snel om weer ergens van te genieten, bijvoorbeeld van vogels, waar ik sowieso van houd. In 2018 gingen we niet op vakantie. In 2019 wilde ik weg, naar Gambia, waar veel mooie vogels zijn. Het genieten van die vogels kreeg een tien, maar het leven krijgt nooit meer een tien. Alle dagen tot aan mijn dood draag ik dit verdriet met me mee. Dat is een zwaar vooruitzicht.

Op woensdagen werk ik minder en zoek ik bewust het verdriet op; door muziek op te zetten, naar het graf te gaan. Als ik daar sta, weet ik: ik ga haar weer ontmoeten. Dat houdt me op de been. Hoe het precies zit met haar bewustzijn op dit moment weet ik niet, maar vanuit mijn geloof zeg ik: God waakt over haar. Zo bid ik ook: wilt U over Julia waken, haar vasthouden, waar ze ook is.

Laatst realiseerde ik me iets moois. Voordat Julia overleed, kwam ouderdom in mijn beleving vooral met gebreken. Nu denk ik: elke dag is een dag dichterbij Julia. Er zijn meer mensen in de hemel die me lief zijn, maar de eerste naar wie ik toe zal rennen, is Julia. En dan? Feesten. Eeuwig leven... Moeilijk om je daar iets bij voor te stellen, maar dat moet heerlijk zijn.”